

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 kwietnia 2016 r.

Pozycja 311

POSTANOWIENIE z dnia 7 kwietnia 2016 r. Sygn. akt Ts 295/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Sławomira Wronkowska-Jaśkiewicz – przewodnicząca
Stanisław Rymar – sprawozdawca
Andrzej Wróbel,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 9 grudnia 2015 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej J.S.,

p o s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 sierpnia 2015 r. (data nadania) J.S. (dalej: skarżący) wystąpił o stwierdzenie, że art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2014.1025, ze zm.; dalej: uksc), art. 130 § 1¹ i art. 370 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U.2014.101, ze zm.; dalej: kpc) są niezgodne z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2, art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U.1993.61.284, ze zm.; dalej: Konwencja) oraz art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U.1977.38.167; dalej: MPPOiP).

Skarżący zarzucił, że art. 112 ust. 3 uksc, w zakresie, w jakim wyklucza zastosowanie art. 112 ust. 2 uksc i przewiduje, że termin do opłacenia pism biegnie od doręczenia stronie postanowienia oddalającego zażalenie na rozstrzygnięcie o odmowie zwolnienia od kosztów sądowych, narusza art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości), art. 32 ust. 2 Konstytucji (zasada niedyskryminacji), art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) oraz art. 78 Konstytucji (prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji), a ponadto jest sprzeczny z art. 6 ust. 1 Konwencji i art. 14 ust. 1 MPPOiP. Skarżący sformułował także zarzut niezgodności art. 130 § 1¹ kpc w zakresie, w jakim dotyczy pisma osoby zamieszkałej za granicą, która ma przedstawiciela w kraju, z art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości), art. 32 ust. 2 Konstytucji (zasada niedyskryminacji), art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) oraz art. 78 Konstytucji (prawo do zaskarżenia

orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji), a ponadto jego sprzeczności z art. 6 ust. 1 Konwencji i art. 14 ust. 1 MPPOiP. Ponadto, zdaniem skarżącego, art. 370 kpc w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie apelacji nieopłaconej, narusza art. 2 Konstytucji (zasada demokratycznego państwa prawnego), art. 32 ust. 1 Konstytucji (zasada równości), art. 32 ust. 2 Konstytucji (zasada niedyskryminacji), art. 45 ust. 1 Konstytucji (prawo do sądu) oraz art. 78 Konstytucji (prawo do zaskarżenia orzeczeń i decyzji wydanych w pierwszej instancji), a ponadto jest sprzeczny z art. 6 ust. 1 Konwencji i art. 14 ust. 1 MPPOiP.

Postanowieniem z 9 grudnia 2015 r. (doręczonym pełnomocnikowi 14 grudnia 2015 r.) Trybunał Konstytucyjny odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Stwierdził, że wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne. Zakwestionowany w skardze art. 130 § 1¹ kpc nie był bowiem podstawą postanowienia Sądu Apelacyjnego w W. z kwietnia 2015 r., tj. orzeczenia wskazanego przez skarżącego jako ostateczne. W odniesieniu do art. 2 i art. 32 Konstytucji skarżący nie wskazał naruszonych praw podmiotowych, a powołane również jako podstawa skargi umowy międzynarodowe, w myśl art. 79 ust. 1 Konstytucji, nie mogą być wzorcami kontroli zakwestionowanych w skardze przepisów. Ponadto Trybunał stwierdził, że zarzuty niezgodności art. 112 ust. 3 uksc i art. 370 kpc z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji cechuje oczywista bezzasadność. W tym zakresie Trybunał wskazał, że w sprawie, w związku z którą wniesiono skargę do Trybunału, skarżący skorzystał z prawa do sądu i prawa do zaskarżenia orzeczeń wydanych w pierwszej instancji.

W zażaleniu z 21 grudnia 2015 r. (data nadania) skarżący zakwestionował postanowienie Trybunału z 9 grudnia 2015 r. „w całości”. Zarzucił Trybunałowi to, że naruszył art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.102.643, ze zm.; dalej: ustawa o TK z 1997 r.) ponieważ przyjął, że skarga jest oczywiście bezzasadna. Zdaniem skarżącego Trybunał w rzeczywistości dokonał merytorycznej oceny skargi, co jest niedopuszczalne na etapie wstępnej kontroli. Skarżący podkreślił przy tym, że „stawianie wyższych wymagań stronie reprezentowanej przez profesjonalistę wbrew stanowisku Trybunału nie spełnia standardów konstytucyjnych”.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

Na podstawie art. 138 w związku z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz.U.2016.293; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa o TK z 1997 r. Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK z 1997 r. Rozpatrywana skarga konstytucyjna została wniesiona przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do jej wstępnej kontroli, a zatem i do rozpoznania zażalenia zastosowanie mają przepisy ustawy o TK z 1997 r.

W myśl art. 36 ust. 4 w związku z art. 49 ustawy o TK z 1997 r. skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 25 ust. 1 pkt 3 lit. b w związku z art. 36 ust. 6-7 i w związku z art. 49 ustawy o TK z 1997 r.). Bada przede wszystkim, czy w zaskarżonym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał analizuje w szczególności te zarzuty, które mogą podważyć trafność ustaleń przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Trybunał stwierdza, że zaskarżone postanowienie jest prawidłowe, a zarzuty sformułowane w zażaleniu nie podważają podstaw odmowy nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

W złożonym środku odwoławczym skarżący nie uwzględnił przede wszystkim tego, że odmowa nadania skardze dalszego biegu z powodu jej oczywistej bezzasadności dotyczy tylko zarzutów niezgodności art. 112 ust. 3 uksc i art. 370 kpc z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji. W pozostałym zakresie Trybunał – z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu – stwierdził, że wydanie orzeczenia jest niedopuszczalne. Skarżący nie odniósł się do tej podstawy odmowy. Nie wziął pod uwagę także tego, że stanowisko Trybunału o dopuszczalności stosowania surowszego rygoru w odniesieniu do pism procesowych, obarczonych brakami formalnymi, wnoszonych przez pełnomocników procesowych będących profesjonalistami jest wynikiem dotychczasowej linii orzeczniczej Trybunału Konstytucyjnego. Należy zatem przypomnieć, że w wyroku z 17 listopada 2008 r. Trybunał podkreślił m.in.: „Nie można (...) mówić o nadmiernym rygoryzmie, jeżeli strona postępowania zastąpiona jest w postępowaniu przed sądem powszechnym przez adwokata, radcę prawnego czy rzecznika patentowego. Z samej bowiem istoty zastępstwa procesowego wypełnianego przez profesjonalnego pełnomocnika wynika uprawnione założenie, że pełnomocnik ten będzie działał fachowo, zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą oraz należytą starannością” (SK 33/07, OTK ZU nr 9/A/2008, poz. 54 oraz powołane tam orzeczenia).

W związku z tym sformułowany w zażaleniu zarzut, zgodnie z którym „stawianie wyższych wymagań stronie reprezentowanej przez profesjonalistę (...) nie spełnia standardów konstytucyjnych”, w rzeczywistości skierowany jest przeciwko ostatecznym i powszechnie obowiązującym orzeczeniom Trybunału Konstytucyjnego.

W postanowieniu z 9 grudnia 2015 r. Trybunał zasadnie zatem przyjął, że zarzuty niezgodności art. 112 ust. 3 uksc i art. 370 kpc z art. 45 ust. 1 i art. 78 Konstytucji cechuje oczywista bezzasadność i dlatego – na podstawie art. 49 w związku z art. 36 ust. 3 ustawy o TK z 1997 r. – prawidłowo odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Zażalenie nie podważa podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, więc Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 49 w związku z art. 36 ust. 7 ustawy o TK z 1997 r. – postanowił jak w sentencji.